

UCHWAŁA

Dnia 2 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

Protokolant Paulina Marchewka
Emilia Nita

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 2 sierpnia 2019 r.,

z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej

sprawy ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r.,

na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego,

po uwzględnieniu obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 maja 2019 r. o wynikach wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r. (Dz. U. poz. 989) oraz biorąc pod uwagę wnioski Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na podstawie art. 244 § 1 w zw. z art. 336 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 684)

**stwierdza ważność wyborów do Parlamentu Europejskiego
przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 14 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 z późn. zm.) członkowie Parlamentu Europejskiego są wybierani na pięcioletnią kadencję w powszechnych wyborach bezpośrednich, w głosowaniu wolnym i tajnym. Obywatele Unii Europejskiej mają prawo do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego (art. 20 ust. 2 pkt 2 i art. 22 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2). Na podstawie art. 223 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie zostały ustanowione ani jednolita procedura wyborcza, ani wspólne zasady wybierania członków Parlamentu Europejskiego dla wszystkich Państw Członkowskich. Wobec powyższego, zgodnie z art. 8 Aktu dotyczącego wyborów członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/10), procedura wyborcza w każdym Państwie Członkowskim podlega przepisom krajowym – z zastrzeżeniem m.in. art. 1 ust. 1 i 3 Aktu, gdzie wskazano, że w każdym Państwie Członkowskim członkowie Parlamentu Europejskiego są wybierani na zasadzie proporcjonalnej z zastosowaniem systemu list lub pojedynczego głosu podlegającego przeniesieniu, a wybór dokonywany jest w bezpośrednich wyborach powszechnych, wolnych i tajnych.

Art. 328 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 684) stanowi, że wybory do Parlamentu Europejskiego są powszechne, równe, bezpośrednie i proporcjonalne oraz odbywają się w głosowaniu tajnym.

Zgodnie z art. 336 Kodeksu wyborczego, do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246 tego Kodeksu.

Stosownie do art. 244 § 1 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, rozstrzyga o

ważności wyborów oraz o ważności wyboru posła, przeciwko któremu wniesiono protest. W postępowaniu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 825).

Zgodnie z art. 244 § 2 Kodeksu wyborczego, rozstrzygnięcie, o którym mowa w § 1, Sąd Najwyższy podejmuje w formie uchwały, nie później niż w 90 dniu po dniu wyborów, na posiedzeniu z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 26 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi, że stwierdzanie ważności wyborów należy do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych; w braku przepisów szczególnych w tym zakresie, Sąd Najwyższy orzeka w składzie 3 sędziów (art. 77 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym).

Sąd Najwyższy zapoznał się z treścią sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opiniami wydanymi w wyniku rozpoznania protestów przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Sprawozdanie Państwowej Komisji Wyborczej z wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r. zawiera informacje o ich prawidłowym przebiegu oraz o nielicznych przypadkach naruszenia prawa wyborczego. Z treści przedmiotowego sprawozdania wynika, że co do zasady obwodowe komisje wyborcze dokonały ustalenia wyników głosowania i sporządziły protokoły głosowania poprawnie, bez błędów wymagających ponownego liczenia głosów i sporządzenia protokołów. W konkluzji, Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie posiadanych dokumentów i informacji o przebiegu głosowania i wyborów, nie stwierdziła naruszeń, które – w jej ocenie – miały wpływ na wyniki wyborów.

Do Sądu Najwyższego wpłynęło pięćdziesiąt dziewięć protestów wyborczych.

W odniesieniu do ośmiu protestów Sąd Najwyższy wyraził opinię, że są one zasadne – w całości lub w części – lecz stwierdzone naruszenia nie miały wpływu na wynik wyborów.

Za uzasadnione uznane zostały zarzuty dotyczące niezapewnienia tajności głosowania w niektórych lokalach wyborczych w okręgu wyborczym nr [...] oraz w lokalu wyborczym obwodowej komisji wyborczej nr [...] w P. Naruszenia te nie miały jednak wpływu na wynik wyborów – nie sposób bowiem stwierdzić, że

okoliczność braku zapewnienia lokalu wyborczego gwarantującego tajność głosowania w jakikolwiek sposób wpłynęła na wynik głosowania w tych obwodach wyborczych.

Sąd Najwyższy uznał za zasadne zarzuty dotyczące funkcjonowania obwodowej komisji wyborczej nr [...] w K. – obejmującej zakresem swego działania Szpital przy ul. Z. w K. – gdzie doszło do kilkugodzinnego zamknięcia lokalu wyborczego w związku z koniecznością skorzystania z urny pomocniczej, wykorzystywanej w zakładach leczniczych i w domach pomocy społecznej, głównie w celu umożliwienia głosowania pacjentom leżącym. W komisji tej karty do głosowania wydano 130 wyborcom, mimo że uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania było 472 wyborców. Wskazana okoliczność nie miała jednak wpływu na wynik wyborów – porównanie z danymi liczbowymi dotyczącymi wszystkich uprawnionych wyborców, którzy wzięli udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego w okręgu wyborczym nr [...], obejmującym teren województwa [...], wskazuje bowiem, że głosy wyborców, którzy ewentualnie nie mogli zagłosować (w liczbie 342), nie zmieniłyby wyniku wyborów.

Sąd Najwyższy doszedł także do przekonania o zasadności zarzutów dotyczących pracy obwodowej komisji wyborczej nr [...] w W., polegających na: stemplowaniu kart wyborczych przez zastępcę przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej w obecności tylko dwóch członków komisji; a także podzieleniu obwodowej komisji wyborczej na grupy przy segregacji i liczeniu głosów wyjętych z urny oraz braku obecności wymaganej liczby członków obwodowej komisji wyborczej przy sporządzaniu raportu ostrzeżeń w toku przygotowywania protokołu końcowego głosowania. Wskazane naruszenia nie miały jednak wpływu na wynik wyborów – nie przedstawiono bowiem żadnych dowodów, aby wskazane naruszenia w jakikolwiek sposób wpłynęły na wadliwe ustalenie wyniku wyborów.

Podobnie, zasadne w ocenie Sądu Najwyższego okazały się zarzuty dotyczące pracy obwodowej komisji wyborczej nr [...] w W., gdzie w sposób sprzeczny z przepisami Kodeksu wyborczego: nie przeliczono wszystkich kart do głosowania zaraz po ich wyjęciu z urny; podzielono obwodową komisję wyborczą na grupy przy segregacji i liczeniu głosów z kart do głosowania wyjętych z urny; nie porównano wydruku projektu protokołu sporządzonego w systemie informatycznym

z protokołem sporządzonym ręcznie; podjęto niedopuszczalną próbę ingerencji w treść uwag do protokołu głosowania, które zamierzała wpisać zastępca przewodniczącego komisji obwodowej; a także odmówiono wydania zastępcy przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej papierowej kopii protokołu głosowania. Także w tym przypadku nie zostało wykazane, by naruszenia te miały wpływ na wynik wyborów.

Za zasadny Sąd Najwyższy uznał również zarzut błędnego niezaliczenia kandydatce A. T. jednego głosu przez obwodową komisję wyborczą nr [...] w W. Okoliczność ta nie miała wpływu na wynik wyborów zważywszy na fakt, że minimalna liczba głosów uprawniających do otrzymania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wynosiła 87.422 głosy, a na A. T. oddano 1.420 głosów.

Sąd Najwyższy uznał za zasadne także zarzuty dotyczące funkcjonowania obwodowej komisji wyborczej nr [...] w P., polegające m.in. na: stemplowaniu kart wyborczych jednoosobowo przez przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej, nieprzeliczeniu kart zaraz po ich wyjęciu z urny, podzieleniu obwodowej komisji wyborczej na grupy przy segregacji i liczeniu głosów wyjętych z urny, nieporównaniu protokołu komputerowego z protokołem ręcznym. Także w tym przypadku nie zostało wykazane, aby stwierdzone naruszenia miały wpływ na wynik wyborów.

Zasadny w ocenie Sądu Najwyższego był także zarzut niezapiecztowania przez obwodową komisję wyborczą nr [...] w Ł. opakowania zbiorczego zawierającego karty do głosowania. Z uwagi na niewykazanie wpływu podniesionej nieprawidłowości na wynik wyborów, zważywszy także na ogólną liczbę osób uprawnionych do głosowania i liczbę głosów oddanych w okręgu wyborczym nr [...] (w którym znajduje się obwód wyborczy nr [...] w Ł.) porównaną z liczbą osób uprawnionych do głosowania w gminie Ł. – gdzie obwód wyborczy nr [...] w Ł. jest jednym z trzynastu obwodów wyborczych w tej gminie – stwierdzono, że także ta okoliczność nie miała wpływu na wynik wyborów.

Zarzuty pięciu protestów zostały uznane za bezzasadne – z uwagi na ich nieudowodnienie bądź z uwagi na błędną interpretację przepisów Kodeksu wyborczego, dokonaną przez wnoszących owe protesty.

Bez dalszego biegu pozostawione zostały czterdzieści trzy protesty (w tym jeden protest co do wyboru określonego posła do Parlamentu Europejskiego), co spowodowane było w szczególności: niedotrzymaniem terminu przewidzianego do wniesienia protestu wyborczego; niedochowaniem koniecznego wymogu formalnego w postaci wniesienia protestu na piśmie; złożeniem protestu przez osobę do tego nieuprawnioną lub dotyczącego sprawy, co do której w Kodeksie wyborczym przewidziano możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej; niesformułowaniem zarzutów mieszczących się w zakresie podstaw wniesienia protestu (art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego); nieprzedstawieniem lub niewskazaniem dowodów, na których oparte zostały zarzuty protestu.

Co do jednego protestu wydano zarządzenie o jego zwrocie – z uwagi na nieuzupełnienie braków formalnych.

Na skutek cofnięcia jednego protestu wydane zostało postanowienie o umorzeniu postępowania wywołanego jego wniesieniem.

Z uwagi na wniesienie dwóch protestów o tożsamej treści przez jeden podmiot, w jednym przypadku sprawa została zakreślona w repertorium NSW.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wniósł o stwierdzenie przez Sąd Najwyższy, że wybory do Parlamentu Europejskiego, przeprowadzone w dniu 26 maja 2019 r., są ważne.

Prokurator Generalny wniósł o podjęcie uchwały stwierdzającej ważność wyborów do Parlamentu Europejskiego, przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r., a których wynik został ogłoszony w obwieszczeniu Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 maja 2019 r. oraz opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 28 maja 2019 r.

Po analizie sprawozdania i wydanych opinii, w szczególności zaś stwierdzonych w nich uchybień, Sąd Najwyższy uznał, że żadne z tych uchybień, jak również wszystkie one łącznie, nie dają podstaw do kwestionowania ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego, przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 244 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego w zw. z art. 336 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

